

Извештај о спровођењу пројекта Програм за стицање и унапређење компетенција друштвено одговорних младих „Очисти корупцију“ удружења Бечејско удружење младих - БУМ

Резиме

Реализацијом пројекта *Програм за стицање и унапређење компетенција друштвено одговорних младих „Очисти корупцију“* остварене су планиране пројектне активности, као и циљ пројекта, иако је спровођење појединих активности због објективних околности у неколико наврата било отежано.

Овај програм за стицање и унапређење компетенција ученика средњих школа и младих, представљао је иницијативу усмерену на системску борбу против корупције кроз динамичан приступ који је комбиновао едукативне радионице, медијску промоцију и директан активизам младих. Током трајања реализације пројекта циљ је био да се подигне свест јавности о проблему корупције као једном од кључних друштвених изазова, да се оснаже млади за активно учешће у превенцији корупције и створи одржива мрежа активиста на територији Србије.

Искуства са овог пројекта биће од користи не само онима којима су активности намењене, већ и шире - групама на које би они који су прошли тренинге, ширили знања.

О конкурс

Агенција за спречавање корупције (у даљем тексту: Агенција), расписала је 08.03.2024. године јавни конкурс за доделу финансијских средстава организацијама цивилног друштва за реализацију пројеката у области спречавања корупције (у даљем тексту: Конкурс).

Општи циљ Конкурса био је подизање нивоа образовања младих у функцији спречавања корупције, а специфични циљ Конкурса био је едуковати, оснажити и мотивисати младе људе – ученике/це основних или средњих школа или студенте/киње факултета за активно учешће у спречавању корупције кроз спровођење едукативних програма и/или других пројектних активности.

Након спроведеног јавног конкурса, Агенција је одлуком број 014-111-00-0002/24-06/11 од 31.05.2024. године, доделила Конкурсом предвиђена средства, у укупном износу од 5.864.400,00 динара, за реализацију четири пројекта организација цивилног друштва који су добили највећи број бодова по основу Листе вредновања и рангирања пројеката, објављене 16. маја 2024. године. Међу њима је и „Бечејско удружење младих -БУМ“ из Бечеја (у даљем тексту: Удружење), у износу од 2.000.000,00 динара, са пројектом Програм за стицање и унапређење компетенција друштвено одговорних младих „Очисти корупцију“ (у даљем тексту: Пројекат) .

Спровођење пројекта и резултати

Пројекат Удружења из Бечеја спроведен је у више сегмената и на подручју више територија¹.

Удружење је планом Пројекта предвидело следеће активности:

- Развој методологије и припрему промо материјала;

¹ Бечеј, Нови Бечеј, Панчево, Зрењанин, Суботица, Сомбор, Ниш, Крагујевац, Пирот, Лазаревац, Ваљево и Бездан

- Организацију и планирање Националног тренинга за вршњачке едукаторе у превенцији корупције;
- Формирање активне мреже младих против корупције;
- Организацију и реализацију 15 едукативних радионица;
- Организацију и реализацију посебних акција под називом „Очисти корупцију“ на територији више јединица локалне самоуправе;
- Промоцију и популаризацију теме борбе против корупције међу младима преко медија и подкаст формата;
- Посету средњошколаца Основном суду у Бечеју

Реализација пројекта почела је радом на методологији и усаглашавањем даљих корака, како је и било предвиђено планом. Пројектни тим је радио и на припреми промо материјала, детаљној разradi радионица, времену и месту њиховог одржавања, планирању Националног тренинга, централне пројектне активности под називом „Очисти корупцију“, али и графичком решењу за материјал који ће користити.

Први кључни сегмент пројекта био је усмерен на видљивост пројектних активности, са циљем информисања што већег броја грађана о важности и значају борбе против корупције. Тако су и организоване конференције за медије на почетку и крају пројекта. Препознајући растућу популарност дигиталних медија међу младима, пројектни тим је уместо три, организовао пет телевизијских емисија у подкаст формату на порталу Мој Бечеј. Током реализације пројекта дистрибуиране су интерактивне кампање на друштвеним мрежама које су креиране тако да подстакну дебату и критички однос према корупцији.

Други кључни сегмент пројекта заснован на уверењу да се кроз разговор међу вршњацима најбоље шире информације, представљао је Национални тренинг за вршњачке едукаторе о превенцији корупције. Јавни позив за четвородневни тренинг који је одржан у Бечеју, са циљем да допре до што већег броја младих - упућен је преко друштвених мрежа и организација са којима Удружење има вишегодишњу успешну сарадњу.

Трећи сегмент био је стварање мреже младих против корупције, са циљем мобилисања и оснаживања младих за активно учешће у борби против корупције на локалном нивоу. Препознајући значај да теоријска знања буду подржана праксом, осмишљен је детаљан план за реализацију локалних акција на територији Србије, а који је узео у обзир и посебности појединих локалитета, као и постојећу ситуацију у земљи²

Централну активност представљале су акције „Очисти корупцију“, спроведене на територији више градова и општина у Србији: Бечеј, Нови Бечеј, Панчево, Зрењанин, Суботица, Сомбор, Ниш, Крагујевац, Пирот, Лазаревац, Ваљево и Бездан. Како би привукли пажњу пролазника, волонтери су делили сапуне под називом Корумперин, који су симболизовали чишћење корупције. Овај креативан приступ показао се врло успешним и привукао је пажњу великог броја радозналих пролазника са којима су млади разговарали о значају борбе против корупције.

Паралелно са овим активностима, у Бечеју су организоване радионице са ученицима средњих школа (укупно 15 радионица) под називом „Млади против корупције“. Ове радионице су представљале интензиван едукативни програм прилагођен локалним потребама. Оне су омогућиле дубљу анализу и разумевање корупције, као и развој иницијатива за њено препознавање и спречавање.

Још једна од активности, иако није била планирана, донела је велике резултате. Реч је о „Дану отвореног правосуђа“ када је преко 150 ученика средњих школа у Бечеју

² У току реализације пројекта почели су штрајкови у школама и на факултетима, као и протести широм земље

посетило Основни суд и разговарало са судијама о улози правосудног система у Србији и борби против криминала и корупције. Ова идеја је настала као производ неформалног разговора људи из Удружења са председником Основног суда у Бечеју, па је и преточена у пројектну активност на самом почетку реализације пројекта.

У току трајања Пројекта, организована је мониторинг посета удружењу 15. маја 2025. године, од стране представнице Агенције, задужене за мониторинг. Током посете, која је била саветодавног и контролног карактера, установљено је да су се пројектне активности одвијале како је и планирано, иако су друштвено политичке околности утицале на динамику.

Евалуација пројекта

Систем праћења и процене резултата пројекта био је базиран на квантитативним и квалитативним методама евалуације, које су омогућиле континуирано праћење напретка пројекта и ефекта активности. Систем је омогућавао интерну и екстерну процену резултата кроз мерење одзива циљних група и шире јавности. Тако су ТВ емисије евалуиране кроз директно мерење прегледа на порталу Мој Бечеј. Национални тренинг за вршњачке едукаторе евалуиран је кроз више сегмената. Транспарентност и ефикасност јавног позива мерени су кроз број пријава, географску распрострањеност кандидата и родну равноправност у селекцији. Радионице „Млади против корупције“ праћене су кроз детаљну документацију о броју учесника по обуци, нивоу учешћа у активностима и процени стечених знања и мотивацији за даље ангажовање. Ефекти акције дељења сапуна мерени су директно, на лицу места, бележењем реакција грађана као и кроз анализу повратних реакција волонтера који су учествовали у акцији.

Видљивост Пројекта

Видљивост пројекта је представљала значајну компоненту током реализације свих активности. Током спровођења пројекта, транспарентност је обезбеђена обавештавањем грађана о пројекту путем веб сајта Удружења, где су објављени предлог и буџет Пројекта, као и уговор о реализацији Пројекта: <https://bum-becej.org/program-za-sticanje-i-unapredjenje-kompetencija-drustveno-odgovornih-mladih-ocisti-korupciju/>

На порталу Мој Бечеј емитовани су материјали са радионица: <https://mojbecej.rs/bumovanje-borba-za-postenje-drustvo-pocinje-pitanjem-a-ti-sta-bi-uradio/>

У овој форми емитоване су и друге активности са пројекта:

<https://mojbecej.rs/bumovanje-postenje-na-ispitu-mladi-o-korupciji/>

<https://mojbecej.rs/bumovanje-filozofija-korupcije-i-kako-smo-postali-saucesnici/>

<https://mojbecej.rs/bumovanje-rekreativna-demokratija-postenje-na-ispitu/>

Извештаји и закључак

По завршетку реализације пројектних активности Удружење је доставило Завршни наративни извештај и Завршни финансијски извештај, са комплетном пратећом документацијом, укључујући и Извештај овлашћеног ревизора, који су били предмет контроле од стране Агенције и усвојени су као такви³.

Увидом у Завршни финансијски извештај и приложену финансијску документацију Агенција је утврдила да су средства трошена у складу са износима који су предвиђени буџетом Пројекта, те да су сви трошкови валидно документовани. Укупно планирани трошкови Пројекта износе 2.000.000,00 динара, али су активности

³ Удружење је каснило са достављањем завршног наративног извештаја, као и извештаја овлашћеног ревизора у значајној мери у односу на постављене рокове.

коштале нешто мање. За реализацију свега што је предвиђено, утрошено 1.860.747,83 динара, док средства која нису утрошена износе 141.588,67 динара, као и прекорачење на две буџетске линије од 2.336,50 динара, што је потврђено од стране ревизора на пројекту. Разлика између планираног укупног буџета Пројекта и утрошених средстава износи 139.252,17 динара који су враћени на рачун буџета РС.

У извештају ревизора који је сачинило предузеће за ревизију „ECOVIS FinAudit d.o.o” из Београда и који је достављен Агенцији са значајним кашњењем у односу на Уговором предвиђени рок, наводи се да су сви настали трошкови неопходни за имплементацију Пројекта у складу са условима из Уговора, те да су евидентирани у рачуноводственом систему корисника средстава (Удружења) и да се могу проверити и потврдити одговарајућим доказима, односно да су праћени адекватном документацијом. Такође, у складу с прикупљеним доказима ревизор потврђује да су се трошкови заиста и догодили и да су оправдани (реалност и квалитет трошкова).

Узимајући у обзир наведено, Агенција може да закључи да је Пројекат спроведен у складу са планираним активностима и буџетом, као и да су активности које су биле предвиђене – реализоване. Ситна одступања су настала услед опште друштвено политичке ситуације у којој се нашла и просвета, али то ипак није утицало на сам ток Пројекта.

Мишљења смо да су креативне активности реализоване на више територија успешно привукле пажњу великог броја грађана, као и да је мрежа младих чији је циљ да своја знања о борби против корупције даље шире, од великог значаја, што Пројекат чини успешним. Међутим, морамо да напоменемо да је комуникација са председником Удружења након пробијених рокова најпре за завршни наративни, а онда и извештај овлашћеног ревизора, била веома отежана, те да смо оба документа добили са значајним закашњењем.

У Београду, 18. септембра 2025.

Извештај сачинила:
Нада Томић